

سیره امام رضا(ع) در برخورد با پیروان ادیان گویای کرامت انسانی است

حجت الاسلام والمسلمین سیدمسعود عمرانی گفت: سیره امام رضا(ع) در برخورد با پیروان ادیان نشان دهنده اوج کرامت انسانی و اخلاق نبوی است...

حجت الاسلام والمسلمین سید مسعود عمرانی گفت: سیره امام رضا(ع) در برخورد با پیروان ادیان نشان دهنده اوج کرامت انسانی و اخلاق نبوی است و ایشان با جاثلیق(مسیحیان)، رأس الجالوت(یهودیان)، هربذ(زرتشتیان) و عمران صابی(صابئان) از بزرگان ادیان مختلف به بحث و گفت و گو می پرداختند.

امام رضا(ع) حجت الاسلام والمسلمین سید مسعود عمرانی، عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان در گفت و گو با خبرنگار ایکنیا در خصوص سیره عملی امام رضا(ع) در برخورد و مواجهه با سایر ادیان اظهار کرد: درک دقیق فضای مناظرات امام رضا(ع) به شناخت ابعاد علمی و عملی سیره ایشان کمک می کند، فضای حاکم بر جلسات علمی و بر پایه اصول عقلانی بود و با به کارگیری عقل و منطق، مخاطب شناسی دقیق و تسلط بر منابع طرف مقابل مناظرات خود را پیش می بردند و به طور کلی سیره ایشان در برخورد با مخالفان مبتنی بر حفظ کرامت انسانی بوده است.

وی درباره فضای شکل گیری مناظرات امام رضا(ع) با پیروان ادیان افزود: مناظرات امام(ع) با پیروان سایر ادیان و مذاهب، یک رویداد تاریخی مهم بود که در شرایط خاص سیاسی و فرهنگی عصر خود شکل گرفت و درک دقیق این فضا به شناخت ابعاد علمی و عملی سیره ایشان کمک می کند.

عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان درباره مهم ترین مناظرات امام رضا(ع) تصریح کرد: مهم ترین مناظرات بین سال های ۲۰۱ تا ۲۰۳ هجری قمری در شهر مرو و در کاخ مأمون عباسی برگزار شد. در این دوره، امام(ع) به اجبار به عنوان ولیعهد منصوب شده بودند. درباره انگیزه های مأمون از تدارک این جلسات، دیدگاه های مختلفی وجود دارد، عده کمی معتقد بودند مأمون که گرایش های اعتزالی داشت، به دنبال بهره مندی از دانش امام بود و در مقابل، گروهی دیگر بر این باورند که هدف اصلی مأمون، تخریب چهره علمی امام(ع) و نشان دادن ناتوانی ایشان در برابر دانشمندان بود، اما در هر صورت، این جلسات به فرصتی طلایی برای تبیین اندیشه ناب شیعه تبدیل شد.

عمرانی ادامه داد: امام(ع) با آگاهی کامل از اهداف پشت پرده از این صحنه به عنوان بزرگترین رویداد فرهنگی دوران خود برای به چالش کشیدن انحرافات فکری و اثبات حقانیت اهل بیت(ع) بهره بردند. فضای علمی و روش شناسی مناظره و فضای حاکم بر این جلسات بیشتر علمی و بر پایه اصول عقلانی بود، نه جدال های تعصبی.

وی با تأکید بر اینکه ویژگی های روش شناختی امام(ع) در این مناظرات از چند جهت قابل توجه است، بیان کرد: این موارد شامل اول تسلط بر منابع طرف مقابل است که ایشان برای اثبات باورهای خود به کتاب های آسمانی مانند تورات و انجیل استناد می کردند، دوم به کارگیری عقل و منطق است و در تمام مناظرات، هدف ایشان غلبه بر انحراف بود، نه غلبه بر افراد و سوم مخاطب شناسی دقیق که در این باره امام(ع) با هر فرد، متناسب با سطح دانش و شخصیت او سخن می گفتند و با احترام کامل به طرف مقابل، چنان پاسخ می داد که گویی خود را مخاطب سخنان او می داند.

عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان تأکید کرد: سیره امام(ع) در برخورد با پیروان ادیان نشان دهنده اوج کرامت انسانی و اخلاق نبوی است و ایشان با جاثلیق(مسیحیان)، رأس الجالوت(یهودیان)، هربذ(زرتشتیان) و عمران صابی(صابئان) از بزرگان ادیان مختلف به بحث و گفت و گو می پرداختند، علاوه بر این یکی از محورهای اصلی مباحث امام رضا(ع) با عالمان مسیحی و یهودی در مرو، موضوع نبوت پیامبر اسلام(ص) و بشر بودن حضرت عیسی(ع) بود که از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

عمرانی همچنین در باب اهمیت حدیث سلسله الذهب بیان کرد: این حدیث به دلیل محتوای ژرف و تأکید ویژه امام رضا(ع) بر آن به یکی از مشهورترین احادیث در فرهنگ شیعه و اهل سنت تبدیل شده است و ابعاد اهمیت آن را می توان در چند مورد جست و جو کرد؛ اول دلیل نامگذاری که یعنی این حدیث به دلیل زنجیره سند معصوم و ناب خود به «سلسله الذهب» (زنجیره طلائی) معروف شده است، چراکه تمام راویان آن، امامان معصوم و بی عیب هستند، دوم به دلیل محتوا و بستر تاریخی بیان است، زیرا امام رضا(ع) این حدیث را هنگام ورود به نیشابور در مسیر هجرت اجباری به خراسان در جمعیتی انبوه که به استقبال ایشان آمده بودند، بیان فرمودند، این حدیث، از نوع حدیث قدسی است، یعنی حدیثی که پیامبر(ص) آن را از خداوند متعال نقل کرده است.

وی ادامه داد: سوم چرایی شهرت و اهمیت فوق العاده است، شهرت و تأکید بی نظیر بر این حدیث، ریشه در چند ویژگی منحصر

به فرد دارد؛ اول ارتباط توحید و ولایت که در این حدیث، توحید به عنوان حصن متین یعنی دژ محکم الهی معرفی شده است، اما ورود به این دژ منوط به پذیرش ولایت اهل بیت(ع) دانسته شده است و به عبارت دیگر، بدون ولایت پذیری، توحید حقیقی محقق نمی شود، دوم اعتباربخشی به حدیث اهل بیت(ع) است که با بیان این حدیث، امام رضا(ع) به کلیت روایات اهل بیت(ع) اعتبار بخشیدند و سوم جامعیت پیام چون این حدیث افزون بر شیعه در منابع معتبر اهل سنت نیز نقل شده و مورد توجه ایشان قرار گرفته است.

عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان مشهد در خصوص جایگاه امام رضا(ع) نزد اهل سنت و نقش ایشان در گسترش فرهنگ تشیع، تصریح کرد: امام رضا(ع) نه تنها در منابع شیعه، بلکه در گستره جهان اهل سنت نیز از جایگاهی والا و بی بدیل برخوردارند، علمای بزرگ اهل سنت، همواره با زبان احترام و تجلیل از شخصیت علمی و معنوی امام رضا(ع) یاد کرده اند و امام رضا(ع) را به عنوان یکی از بزرگترین تابعین اهل مدینه (در طبقه هشتم یا دهم) می شناسند. جوینی شافعی از علمای بزرگ اهل سنت، ایشان را سرور پاک و معصوم، آگاه به حقیقت علوم و دانا به امور پیچیده و نهانی توصیف کرده است. در میان اهل سنت هم سنت زیارت مرقد امام رضا(ع) رواج داشته و ایشان را به صاحب کرامات بزرگ می شناسند. امام رضا(ع) تأثیری شگرف در گسترش و تثبیت فرهنگ شیعه در ایران و دیگر سرزمین ها داشته اند.

عمرانی اظهار کرد: با هجرت اجباری امام(ع) به ایران، تشیع نیز از قلب حجاز به سوی خراسان بزرگ حرکت کرد و در این سرزمین ها ریشه دوانید و جوهره تشیع که تا پیش از این به صورت اقلیت های پراکنده در ایران وجود داشت، با حضور و اقدامات فرهنگی، علمی و سیاسی حضرت به سمت سازمان دهی و تقویت و تبدیل شدن به یک گفتمان غالب پیش رفت.

وی در پایان درباره اقدامات عملی امام رضا(ع) در ترویج فرهنگ تشیع گفت: حضرت با استفاده از ابزارهای گوناگونی همچون برگزاری جلسات پرسش و پاسخ و مناظره با علمای ادیان و مذاهب مختلف، اندیشه ناب تشیع را به افشار وسیعی از مردم معرفی کردند و در یک مجموع می توان گفت سیره عملی امام رضا(ع) ترکیبی بی نظیر از تعقل، اخلاق و سیاست است و ایشان در مناظرات با استفاده از عقل و منطق، در برخورد با دیگران با رعایت کرامت انسانی و در مواجهه با حاکمیت ستمگر با شجاعت و اصول گرایی، الگویی برای زیست مسئولانه ارائه می دادند.